

نشانه‌شناسی افق‌های سحر در شعر حافظ

فرانک‌لین دین لوییس

ترجمه و نقد و تحقیق

دکتر محبوبه مسلمی‌زاده

انتشارات طهوری

۱۴۰۳

سرشناس	: لوئیس، فرانکلین، ۱۹۶۱-م.
عنوان و نام پدیدآور	Lewis, Franklin نشانه‌شناسی افق‌های سحر در شعر حافظ/فرانکلین دین لوئیس؛ چم. و نقد و تحقیق محبوبه مسلمی‌زاده.
مشخصات نشر	تهران: طارقی، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۷ ص.
شابک	: 978-600-59111-70-1
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر ترجمه بخش چهارم از کتاب «Hafiz and the religion of love in classical Persian poetry» به ویراستاری لئونارد لویسون با عنوان: "The semiotic horizons of Hafiz in the poetry of Hāfiz"
یادداشت	: کتاب‌نامه: ص. [۸۸]-۱۲۶؛ همچنین در رت زیرنویس.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: حافظ، شمس‌الدین محمد، ۷۹۲ق - نقد و تفسیر
موضوع	: Hafiz, Shams al-Din Mohamad, 14th Century- Criticism and interpretation
موضوع	: شعر فارسی - قرن ۸ق. - تاریخ و نقد Persian poetry-14th century-History and criticism
	سحر در ادبیات Dawn in literature
شناسه افزوده	: لویسون، لئونارد، ۱۹۵۳-م.، ویراستار.
شناسه افزوده	: Lewisohn, Leonard.
شناسه افزوده	: مسلمی‌زاده، محبوبه، ۱۳۵۲-، مترجم.
رده‌بندی کنگره	: PIR5۴۳۵
رده‌بندی دیوئی	: ۸۵۱/۳۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۹۴۴۲۴۳
اطلاعات رگرورد کتابشناسی	: فیبا

انتشارات طهوری

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه نوروز، شماره ۲۴، سناری پستی ۱۶۴۸-۱۳۱۴۵
تلفن ۹۱۰۲۲۵۱۲۰۶-۶۶۴۶۴۸۲۶

نمایش‌های افق‌های سحر

»
شعر حافظ

فرانکلین دین لوییس

ترجمه دکتر محبوبه مسلمی‌زاده

«عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت»

چاپ اول، ۱۴۰۳

صفحه‌آرایی: علم‌روز

تیراژ: ۱۱۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۱۱-۷۰-۱

حق هرگونه چاپ و تکثیر برای انتشارات طهوری محفوظ است

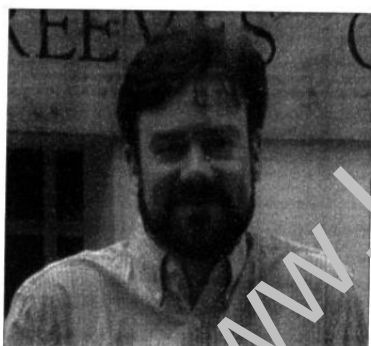
قیمت ۱۳۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار مترجم
۱۳	در باره کتاب
۱۵	مقدمه نویسنده
۱۹	آلبا
۴۹	لحظه سحر در شعر حافظ
۵۵	فهرست لغات سحر در دیوان حافظ
۵۵	سحر
۵۵	سحرگه
۵۶	سحرگهان
۵۶	سحرگهی
۵۷	سحرگاه
۵۷	سحرگاهان
۵۸	سحری
۵۹	سحرخیز، سحرخیزان
۵۹	صبح
۶۰	صبح دم
۶۲	صبح فروغ
۶۲	صبح که

۶۲	صبحگاه
۶۳	صبحگاهی
۶۳	صبحی
۶۴	صبح‌خوان
۶۴	بامداد
۶۵	پگاه
۶۵	سپیده‌دم
۶۷	صبح
۶۸	بلبل
۶۹	هزار
۸۱	نمایه اشخاص
۸۵	نمایه جای‌ها
۸۸	کتاب‌شناسی فارسی
۱۲۵	منابع

پیشگفتار مترجم

فرانکلین دین لوییس

(۱۹۶۱-۲۰۲۲ م) استاد زبان و ادبیات فارسی گویه زبان‌ها و تمدن‌های خاور نزدیک، دانشگاه شیکاگو، در ۲۴ جولای ۱۹۶۱ در خانواده رابرت و آن لوییس (نی وایت) در لکسینگتون ویرجینیا به دنیا آمد. او تحصیل خود را در رشته

ادبیات فارسی در دانشگاه کالیفرنیا در برکلی آغاز کرد و سال ۱۹۸۳ مدرک لیسانس خود را گرفت.

لوییس پس از پایان تحصیلات اولیه به دانشگاه برکلی راه یافت و به مطالعه خاور نزدیک پرداخت، از استادان او در این دوران می‌توان به ویلیام برینر، محمود امیدسالار و ژاله پیرنظر اشاره کرد. سپس به دانشگاه شیکاگو رفت و از گروه زبان‌ها و تمدن‌های خاور نزدیک با کسب درجه دکتری فارغ‌التحصیل شد. رساله او درباره زندگی و آثار سنایی شاعر قرن ششم و تثبیت سبک غزل در شعر فارسی با عنوان «خواندن، نوشتن و بازگو: سنایی و

خاستگاه غزل فارسی» بود که در سال ۱۹۹۵ برنده جایزه بنیاد مطالعات ایرانیان شد و هنوز یکی از پرخواننده‌ترین پایان‌نامه‌های مطالعات ادبی فارسی است.

فارسی به عنوان زبانی کهن در اسلام، با قابلیت‌های فراملی و فرادینی علاقه او را به زبان و ادبیات فارسی برانگیخت. حوزه پژوهشی او شامل زبان و ادبیات فارسی (قدیم و جدید)، اندیشه و ادب اسلامی در سده‌های میانه، عرفان اسلامی، سینمای ایران و تاریخ و تنوری ترجمه است. تمرکز عمده او بر روی آثار ادبی از زمان سامانیان تا دوره صفویه است و همچنین آثار نظم و نثر قرن بیستم را از جهات گوناگونی از جمله سبک، عملکرد، روایت‌شناسی، نشانه‌شناسی، هرمنوتیک، فنّ خطابه، جامعه‌شناسی ادبی و رمزشناسی بررسی کرده است. به گفته خود او تقاطع میان ادبیات و مذهب بخصوص سنت‌های عرفانی و باطنی در جهان اسلام (صوفیه و شیعه) برای او جاذبه ویژه‌ای داشته است. از همین رو به سماع مولانا رفته و کتابی از گلچین اشعار او را ترجمه کرده است. به علاوه کتابی درباره برهان‌الدین محقق ترمذی که به گفته برخی معلم و مراد مولانا بوده، زیر چاپ برده است.

از دیگر آثار فرانکلین لویس ترجمه شعر رابندر مدرن فارسی، همچون رمان چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم اثر خانم زویا پدانا، مقالاتی درباره عطار، حافظ، سعدی، نجم‌الدین دایه، ادبیات فارسی و قرآنی، عرفان و تصوف و برخی نوشته‌های بهاء‌الله و عبدالبهاء است. لویس از سال ۱۹۹۵ مجموعه‌ای به نام «ادبیات» را برای دانشجویان و اساتید و به طور کلی علاقمندان ادبیات فارسی و نیز ادبیات عرب، ترکی و اردو در دانشگاه شیکاگو فراهم آورده تا محلی برای ارائه مقاله و بحث و تبادل نظر پیرامون مباحث مربوط به ادبیات باشد.

فرانکلین لویس به غیر از فعالیت در دانشگاه شیکاگو با مرکز مطالعات خاورمیانه و کمیته مطالعات خاورمیانه همکاری و نیز سابقه تدریس زبان

فارسی در مرکز مطالعات خاورمیانه و آسیای شرقی دانشگاه «اموری» را داشته است.

لویس در طول دوران کاری پربار خود چندین کتاب و مقاله منتشر کرد. به گفته همکارانش، شاهکار او، مولانا: گذشته و حال، شرق و غرب، آموزه‌های زندگی جلال‌الدین رومی (۲۰۰۸ م.) بود که تمام تحقیقات قبلی در مورد زندگی پیشروترین شاعر صوفی پارسی و تاریخ پیچیده استقبال‌های بعدی از این شاعر را در سراسر جهان بررسی می‌کند. پل لوسینسکی، استاد ادبیات تطبیقی و استاد مدعو زبان‌ها و فرهنگ‌های خاورمیانه در دانشگاه ایندیانا، گفت: این کتاب به عنوان سنگ محک برای هرگونه تحقیق آینده در مورد مولانا خواهد بود. و به فارسی، عربی، ترکی و دانمارکی ترجمه شده است. اما کار فرانک فراتر از شاعران عرفانی بود. مقالات و فصول او بینش‌هایی را در مورد دیگر شخصیت‌های اصلی سنت کلاسیک مانند فردوسی، سعدی و حافظ ارائه می‌دهد.

چنان‌که گفته شد، لویس مترجم شایسته منتخب اشعار مولوی با عنوان مولانا، بلعیدن خورشید (۲۰۰۸) و رمان شگفتی‌های زویا پیرزاد (چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم) (۲۰۱۲ م.) است. شهرت او به دلیل دقت فیلسوفانه، حساسیت نسبت به نکات ظریف، وضوح فکر و بینش انضمامی است.

او پس از تدریس زبان فارسی در دانشگاه شیکاگو، دانشگاه «اموری» در آتلانتا پیوست و در سال ۲۰۰۵ به دانشگاه خود بازگشت. همچنین به مدت چهارده سال از ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲ و از ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ به عنوان رئیس بنیاد آمریکایی مطالعات ایرانی خدمت کرد. او در حفظ و گسترش مطالعات ایران در ایالات متحده به‌ویژه پس از انقلاب ۱۹۷۹ ایران نقش داشت. وی پس از یک بیماری طولانی در ۱۹ سپتامبر ۲۰۲۲ به سن شصت و یک در شیکاگو درگذشت. از لویس و همسرش فروزان لویس، دو دختر به نام‌های سحر و آوا به یادگار مانده است.

آشنایی با پروفسور فرانکلین دین لویس از زبان حسن لاهوتی، مترجم کتاب مولانا، دیروز تا امروز، غرب تا شرق، که سال‌ها با او معاشرت داشته و کار کرده بود:

«دکتر لویس انسانی است بزرگوار، راست کردار، درست گفتار و امین به معنای تمام کلمه ... او در کار پژوهشگری، خود را مقید به رعایت موازین علمی و پای‌بندی به اصول اخلاقی و شرافت انسانی می‌داند. دکتر لویس به ایران و فرهنگ ایران زمین عشق می‌ورزد و نه تنها در حوزه الهیات و ادبیات کلاسیک بلکه در زمینه ادبیات امروز و حتی سینمای ایران نیز در آمریکا به پژوهش و تدریس مشغول است. بسیاری از آثار داستان‌نویسان امروز ایران را به زبان انگلیسی ترجمه کرده و آخرین اثری که از او منتشر شده (سال ۱۳۸۵) ترجمه همراه با حواشی کتاب مقامات عارف بزرگ شیخ احمد جام معروف به زنده‌دل است. ... این تلاش‌های عالمانه نشان می‌دهد که او در راه معرفی فرهنگ ایرانیان به جامعه دانشگاهی و غیردانشگاهی غرب، با قدم صدق نام برمی‌دارد و این خصلت انسانی او در وادی پژوهشگری به راستی ستودنی است.» (مقدمه کتاب مولانا دیروز تا امروز، شرق تا غرب).^۱

آثار فرانکلین لویس که به فارسی ترجمه شده:

- مولوی: دیروز و امروز، شرق و غرب، ترجمه فرهاد فرهمند، نشر ثالث، ۱۳۸۳.

- مولوی: دیروز و امروز، شرق و غرب، ترجمه حسن لاهوتی، نشر نامک، ۱۳۸۴.

۱. برای اطلاع بیشتر از شرح حال لویس نک:

«یاد فرانکلین لویس»، مسعود فرهمندفر، مجله بخارا، مهر و آبان ۱۴۰۱، صص ۹۵-۵۹۱. همچنین: «فرانکلین د. لویس استاد ادبیات فارسی و مولوی پژوه آمریکایی»، حسن لاهوتی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، اردیبهشت ۱۳۸۳، شماره ۳۹، صص ۵۳-۵۰. (م).

آثار انگلیسی:

- *The Shahnameh of Ferdowsi as World Literature*, Guest edited special issue of Iranian Studies (v48, #3, 2015).
- *Translation of Mohammad Ali Jamalzadeh, Ma'sumeh of Shiraz*, (1954 Persian novella /معصومه شیرازی), Association for the Study of Persian Literature, (2013).
- *Things We Left Unsaid*, Zoya Pirzad (2002 Persian novel چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم /*Cheraghha ra man khamush mikonam*, Tehran: Nashr-e Markaz), English translation by Franklin Lewis (London: Oneworld Classics, May 2012).
- *Mystical Poems of Rumi*, translated by A. J. Arberry. Corrected one-volume edition with foreword by Franklin Lewis (Chicago: University of Chicago Press, 2009), 439pp.
- *Rumi: Swallowing the Sun* (Oxford: Oneworld, 2008), xxxiii+207pp. (Translation of selected poems of Jalāl al-Dīn Rumi, arranged by persona/voice/mode and with translation notes and introduction).
- *The Necklace of the Pleiades: Studies in Persian Literature and Culture*, edited by Franklin Lewis and Sunil Sharma (Amsterdam: Rozenberg and Purden University Press, 2007; new edition, Amsterdam University Press and Leiden University Press, 2010), 370pp.
- *The Colossal Elephant and His Spiritual Feats: Shaykh Ahmad-e Jām. The Life and Legendary Vita of a Popular Sufi Saint of the 12th Century*. Edited and translated by Heshmat Moayyad and Franklin Lewis (Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 2004), 460pp.
- *Rumi: Past and Present, East and West. The Life Teachings and Poetry of Jalāl al-Dīn Rumi*. Foreword by Julie Meisami (Oxford: One World Publications, 2000), xvii+686pp. Reprints 2001, 2003. Revised expanded edition, 2007. Awards: British Society for Middle Eastern Studies, British-Kuwaiti Friendship Society for the Best Book in Middle Eastern Studies published in the UK in 2000; Encyclopædia Iranica Foundation, 2001; Saidi-Sirjani Award (Hon. Mention), Society of Iranian Studies, 2004.

- *Mevlânâ: Geçmiş ve şimdi, Doğu ve Batı* (Mevlânâ Celâleddin Rumi'nin Hayatı, öğretisi ve şiiri, Turkish Trans. by (Hamide Kokuyan &) Gül Çağalı Güven, ed. Safi Argapuz (Istanbul: Kabalcı Yayınları, 2010).
- *Rumi før og nu, Øst og Vest. Jalal al-Din Rumis liv, lære og digtning*. Danish translation by Rasmus Chr. Elling. Carsten Niebuhr Biblioteket (Copenhagen: Forlaget Vandkunsten, 2010).
- *In a Voice of Their Own: A Collection of Stories by Iranian Women written since the Revolution of 1979*, edited and translated, with introduction and annotated bibliography by Franklin Lewis and Farzin Yazdanfar (Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 1996). liv+153pp.
- [Editor, In Progress] *Life and Letters of an Iranian Communist: Stories of Bozorg 'Alavi*. An introduction to the life of Bozorg 'Alavi (1904-97) with an anthology of translations of his short stories and letters.
- [In Progress] *Teachings of Rumi's Teacher: Borhân al-Din Moḥaqeq-e Termedhi and his Na'at*. A new critical edition of the Persian text and annotated English translation, with introduction by Franklin Lewis and Nasan Zahouti.

درباره کتاب

افق‌های معن‌شناسانه «سحر» در شعر حافظ، نوشته این پژوهشگر برجسته زبان و ادبیات فارسی که در مجموعه‌ای به نام مکتب عشق در شعر سنتی فارسی درباره ایران و جهان پارسی، به کوشش لئونارد لویسون و همکاری بنیاد میراث ایران در انتشارات آردا، تاوریس در چهار بخش به چاپ رسیده، مقاله‌هایی به‌ویژه راجع به حافظ دارد:

بخش اول: حافظ در محیط اجتماعی، تاریخی، ادبی و عرفانی ایران سده‌های میانه

بخش دوم: حافظ و مکتب عشق در شعر سنتی فارسی

بخش سوم: حافظ و سنت تصوّف ایران

بخش چهارم: تصاویر عاشقانه و زبان عشق حافظ

کتاب پیش رو، ترجمه مقاله‌ای از بخش چهارم مجموعه مکتب عشق در شعر سنتی فارسی، واکاوی واژه «سحر» و کلمه‌های مرتبط و گستره مفاهیم و بسامد آن در شعر حافظ است. نخست، تحقیقی تطبیقی درباره «سحر» و ژانر «آلبا» در ادبیات جهان صورت گرفته است؛ ضمن معرفی این ژانر و بررسی سوابق موجود آن، ویژگی‌های اشعاری با چنین مضمونی بیان شده؛ سپس در شعر فارسی نمونه‌هایی از شعر سعدی و سنایی بررسی و با شعر حافظ مقایسه شده است. نویسنده در این مجال، به تعریف لحظه سحر

پرداخته، غزل‌های حافظ را با مضمون سحر بررسی آماری کرده و فهرستی نشانه‌شناختی از «سحر» و صحنه‌های کهن‌الگویی به دست داده و موقعیت‌های عاطفی و شاعرانه‌ای را عرضه کرده که چنین لحظه‌ای را در شعر ایجاب می‌کند؛ سپس توجه خود را به ارزش نشانه‌شناختی مترادفات این واژه در شعر حافظ و نقش آن در رابطه با دیگر چارچوب‌های زمانی در شعر معطوف کرده و کوشیده است تا افق‌های معنایی «سحر» را جدا ساخته، ارتباط بین مضمون‌های دیگر را روشن‌تر گرداند.

مترجم، ضمن برگردان محتوای متن، تحقیق و تفصیل خود را با نشانه اختصاری (۱۰) در پانویس صفحات افزوده است؛ ضمن آنکه تمامی ابیاتی را که مؤلف به صیغه‌نشانیان بسنده کرده، به طور کامل درج نموده و ابیات حافظ بر اساس دیوان حافظ شرح غنی - قزوینی و با شماره غزل و بیت مطابق روش مؤلف ارجاع‌دهی شده است. در مواردی اختلافاتی در شماره بیت‌ها و نیز در ذکر بسامدها وجود داشت که اصلاح شد؛ همچنین در خوانش و حروف‌نگاری برخی نام‌ها و واژه‌ها اشتباهاتی بری داده بود که برطرف شد مانند: روضه‌المُذنبین؛ گُرازی؛ اعلام و... که به روضه‌المُذنبین، کُرازی و اعلام و... تغییر یافت. بایسته یادآوری است که در بخش ابیاتی کتاب، کتاب‌شناسی مفصل نویسنده برگردان و درج شده که به نظر مترجم با ترجمه به شایستگی علمی و پژوهشی مؤلف و تحقیقات ارزشمند او در حوزه زبان و ابیات فارسی، می‌تواند برای دانشجویان و دیگر محققان در زمینه‌های همسان راهگشا و انگیزه‌بخش باشد؛ ضمن آنکه سهوهایی نیز در اسامی کتاب‌ها وجود داشت که اصلاح شد؛ فهرستی هم با عنوان فهرست منابع تنظیم شده که عبارت از منابع استفاده شده مترجم برای بخش‌های تحقیقی و توضیحی است. امید می‌رود خوانندگان، پژوهندگان و صاحب‌نظران، سهوها و کاستی‌های قلم نگارنده این سطرها را به دیده منتقدانه صائب خود مورد عنایت قرار دهند.

مقدمه نویسنده

پژوهش حاضر بررسی موضوعی خاص در حوزه ادبیات تطبیقی، یعنی «سحر»-آلبا- و آثار آن، افق‌های وسیع اسطوره‌ای سحر و نمونه‌های آن در سنت غزل با مطالعه موردی گستره آن در اشعار حافظ شیرازی است. هسته این مقاله در واقع در سال ۱۹۸۶ نوشته و سپس بایگانی شد.^۱ چند سال بعد دختر ارشدم، سحر به دنیا آمد. از آن‌جا که اکنون طلیعه ورود او به دانشگاه است و زمان دوری از خانه دوران کودکی‌اش فرارسیده، به نظر می‌رسد زمان مناسبی برای حفظ یادگار تمام روزهای خوشی باشد که برای خانواده ما به ارمغان آورده است.

۱. ایده این نوشتار از دوران دانشجویی من نشأت می‌گیرد که در کلاس‌های استادانی چون حشمت مزید و جروسلاو استکویچ شرکت داشتم. از استادان لئونارد لویسون و جیمز موریس برای اداره مؤسسه میراث ایران، کنفرانس حافظ و مکتب عشق در شعر فارسی در دانشگاه اکستر (انگلستان)، بهار ۲۰۰۷، سپاسگزارم که فرصتی برای تفصیل و تکمیل این ایده‌ها فراهم آوردند.

زیرا خشم او دمی نمی‌پاید
اما لطفش همه عمر را دربر می‌گیرد،
شبی ممکن است سراسر به گریه بگذرد،
اما صبح گاهان شادمانی رخ می‌نماید.^۱

خورشید سر می‌زند و انوار خود را بر پهنه دریا می‌افکند
گریفین جوان به دنبال خورشید پر می‌گشاید
تو هم فرابنگر و سرود سپیده‌دم بخوان
خورشید را تصویر تمام هستی بدان^۲

۱. کتاب مقدس شاه جیب، ج ۲، ص ۳۰.

۲. اگوست فون پلاتن August von Platen، غزل‌ها (غزل ۱۰)، به نقل از شارلوت الشبرای، «الغزل الالماني: تجربة في الالتحاق بالادب بين ثقافتين»، ص ۶۲. الیف: مجله شعر تطبیقی، شماره ۳، بهار ۱۹۸۳، صص ۵۶ تا ۷۹، گروه ادبیات انگلیسی و تطبیقی، دانشگاه امریکایی قاهره. اگوست گرف فون پلاتن هالرمونده (متولد ۴ اکتبر ۱۷۹۶، انسباخ، شاهزاده آنسباخ (آلمان)، درگذشته ۵ دسامبر ۱۸۳۵، سیراکوز، سیسیل) شاعر و نمایشنامه‌نویس آلمانی که در میان معاصران خود تقریباً منحصر بفرد بود و هدفش بی‌پیرایگی و یک کلاسیک بود. اگرچه او تحصیل کرده سنت رمانتیک بود، اما با زرق و برق بی‌ضابطه آن مخالف بود. پلاتن در سال ۱۸۱۴ به عضویت ناجیان غریق باواریا در آمد و در سال ۱۸۱۸ به دانشگاه وین، زیورگ رفت. در سال ۱۸۱۹ به اولانگن نقل مکان کرد و در آن‌جا زیر نظر فیلسوف رمانتیسم، فردریش شلینگ، تحصیل کرد و با بسیاری از نویسندگان برجسته آن زمان، از جمله یوهان ولفگانگ فون گوته، آشنا شد. او یک دانشمند طراز اول شد و کتاب کوچکی از اشعار به نام فاسلن (۱۸۲۱؛ غزلیات) منتشر کرد که در آن از سبک دوست خود فردریش روکرت تقلید کرد و به زودی جلد‌های بعدی آن منتشر شد.

اگرچه پلاتن به عنوان نمایش‌نامه‌نویس در ابتدا تحت تأثیر رمانتیک‌ها و به‌ویژه الگوهای اسپانیایی قرار گرفت، نمایش‌نامه‌هایی که هنگام سکونت در اولانگن نوشت، وضوح طرح و بیانی را نشان می‌دهد که با سبک رمانتیک بیگانه است. تضاد او با رمانتیسم آشکارتر شد و او گزافه‌گویی‌های رمانتیک‌ها را به‌ویژه در «تراژدی تقدیر» و در کمندی‌های گیرایش از جمله شاخه شوم (۱۸۲۶) و ادیپوس رمانتیک (۱۸۲۹) به باد حمله گرفت. کتاب ادیب رمانتیک —

هنگام بیدار شدن، نور بسیار ملایم است - و این آبی -

واژه «ناب» لب‌هایم را می‌گشاید.

روزی که هنوز نبود، افکار، همه در آغاز بی‌پرده در نظر می‌آمد،

همه‌ای که با زر ترسیم شده و هنوز چیز خاصی تباهش نکرده،

همه چیز در آغاز است، در آغاز بالاترین مرتبه هستی.^۱

← دشمنی دوم بسنده برجسته آلمانی دیگر را برای او به ارمغان آورد - کارل ایمرمن، که آثارش در آن کتاب به تمسخر گرفته شد و هاینریش هاینه (دوست نزدیک ایمرمن). فون پلاتن، اما ستایشگران زیادی داشت که از بی‌پیرایگی کلاسیک نمایش‌نامه‌های او و فرم و نوشتار صیقلی آن‌ها لذت می‌بردند. پس از ۱۸۲۶ او در ایتالیا زندگی کرد و آخرین نمایشنامه او پیمان کامبرای Die Liga von Cambrai (۱۸۳۳) و افسانه حماسی عباسیان (۱۸۳۴) در ناپل نوشته شد. قصیده‌ها و سرودها و سرودهای لهستانی پلاتن (۱۸۳۱) که برای ابراز همدردی با لهستانی‌ها در قیام علیه تزار روسیه سروده، از جمله بهترین اشعار زمان او به شمار می‌روند. آثار او: غزلیات، ترستان، چکامه‌ها، پلاتن، سونات‌های ونیز، دمایی‌های شیشه‌ای، برجی با هفت دروازه. (بریتانیکا، ذیل واژه August Graf von Platen (م).

۱. پل والری، نویسنده، شاعر و فیلسوف فرانسوی (۱۸۷۱-۱۹۴۵)، یادداشت‌ها II، ۱۲۶۱، به نقل از اورسولا ر. فرانکلین، بلاغت در اشعار حبیبی، منشور پل والری، ص ۳. انتشارات دانشگاه تورنتو، ۱۹۷۹، نقد ادبی، ۱۶۸ صفحه.

امبروس پل تاسینت جولز والری Ambroise Jean Toussaint Jules Valéry (زاده ۳۰ اکتبر ۱۸۷۱، شهر سنت فرانسه، درگذشته ۲۰ ژوئیه ۱۹۴۵، پاریس)، شاعر، مقاله‌نویس و منتقد فرانسوی است. بزرگ‌ترین شعر او، «بخت جوان» (۱۹۱۷)، پس از آن مجموعه کهن، افسون شعر مشتمل بر شعر قبرستان دریایی است. او بعدها گاه‌وبیگاه مقالات زیادی در موضوعات ادبی نوشت. وی علاقه زیادی به اکتشافات علمی و مسائل سیاسی داشت.

والری در بندری کوچک در مدیترانه به دنیا آمد؛ پدرش آن‌جا افسر گمرک بود. او در مون‌پلیه تحصیل کرد و در آن‌جا حقوق خواند و علاقه خود را به شعر و معماری پرورش داد. جوانی متفکر بود و دوستان محدود او در این زمان گوستاو فورمن (استاد فلسفه) و نویسندگان: پییر لویس و آندره ژید بودند. نخستین خداوندگاران ادبی او ادگار آلن پو، جی. کی. هویسمانز و استفان مالارمه بودند که در سال ۱۸۹۱ با آن‌ها آشنا شد و مرتباً به محفل هنری آن‌ها رفت‌وآمد می‌کرد.

← والری بین سال‌های ۱۸۸۸ و ۱۸۹۱ اشعار زیادی نوشت که تعدادی از آن‌ها در مجلات جنبش نمادگرایی فرانسه منتشر شد و مورد نقد قرار گرفت، اما سرخوردگی هنری و ناامیدی از یک رابطه عشقی نافرجام در سال ۱۸۹۲ او را بر آن داشت تا تمام مشغله‌های عاطفی را کنار بگذارد و خود را وقف کارهای عقلانی کند. او ادامه کار این اثر کتاب‌هایش را کنار گذاشت و از سال ۱۸۹۴ تا پایان عمرش هر روز سحرگاهان چند ساعت در روش علمی، آگاهی و ماهیت زبان تعمق می‌کرد و افکار و یافته‌هایش را در دفتر یادداشت‌هایش ثبت می‌کرد، که قرار بود بعدها با نام معروف «Cahiers» به معنی «دفترچه یادداشت»، منتشر شود. از ۱۸۹۷ تا ۱۹۰۰ والری به عنوان یک کارمند دولتی در دفتر جنگ فرانسه کار می‌کرد. از سال ۱۹۰۰ - که با یکی از دوستان صمیمی دختر مالارمه ازدواج کرد - تا سال ۱۹۲۲ منشی مخصوص مدیر انجمن مطبوعات فرانسه، ادوارد لیبی، بود. وظیفه اصلی روزانه والری خواندن وقایع اصلی از روزنامه‌ها و بورس اوراق بهادار پاریس برای مدیر بود و بدین ترتیب او به یک مفسر آگاه در امور جاری تبدیل شد. مقالات و مقدمه‌های او که اغلب در درازمدت تکمیل شده‌اند، ثمره مراقبه‌های منظم او بودند و علاقه او را به موضوعات بسیار متنوعی نشان می‌دادند. در سال ۱۹۳۷ در کالج دو فرانس به عنوان استاد شعر، کرسی به او اختصاص داده شد. هنگام مرگ، جنازه او با مراسم کامل دولتی تشییع شد. (م.)